

Azərbaycanın diplomatiya tarixində böyük önəm kəsb edən Prezidentin Vaşinqton səfəri kimi tarixi bir hadisə ilə bağlı təəssüratımı qələmə almağı bilərəkdən bir qədər sonraya saxladım.

Çünki elə əhəmiyyətli tarixi olaylar var ki, onları dərhal ifadə etmək, hadisənin yaratdığı dərin mənəvi və intellektual təəs-süratları tam şəkildə əks etdirməyə imkan vermir. Belə anlar həm düşünmək, həm də bir-birinə qarışan qürur, fəxarət və həyəcan hissələrini süzgəcdən keçirərək, obyektivli-yi qorumaq və ucalığın, böyüklüyün dərki baxımından yazıçıdan vaxt istəyir. Tarixi olaylar zamanın uzağından daha aydın gö-rünür.

Bu səfərə yalnız emosional yox, eyni zamanda analitik yanaşmaq vacibdir ki, onun təkcə zahiri yox, mahiyyət baxımın-dan da tarixi çəkisi doğru qiymətləndi-rilsin. Tarix yalnız baş verənlərdən ibarət deyil, həm də onların cəmiyyətin yaddaşın-da necə iz buraxması və gələcək nəsillərə

Tarix yazan sülh memarı

hansı şəkildə ötürülməsi ilə formalaşır. Elə bu səbəbdəndir ki, yaşananların içində yox, bir qədər kənarında duraraq düşünmək və yazmaq bəzən daha doğru olur.

Avqustun 8-dən 9-na keçən gecə ailəm-lə birgə zahiri sakitlik içində, amma ürəyi-mizdə tələş, həyəcan və səbirsizliklə ekran qarşısında əyləşib Azərbaycan Preziden-tinin ABŞ-ın dövlət rəhbəri ilə görüşünü gözləyirdik. Gözlərimiz ümid və inamla okeanın o tayına – Vaşinqtona dikilmişdi. Bu sükuta bürünmüş gözləntinin içində həm də əvvəlki illərin, savaşıların, sarsın-tıların izlərini daşıyan intizar gizlənmişdi.

Avqustun 8-i gecəsi mənə 5 il əvvəlki son dərəcə həyəcanlı 8 noyabr axşamını xatırlatdı. 44 günlük Vətən müharibəsinin başa çatdığı misilsiz Zəfər gününü! Onda da belə sakitlikdə oturub ürək döyüntüsü ilə nələr baş verəcəyinə diqqətimizi yönəl-tmişdik. 8 avqust tarixində də belə idi. Dö-yüş səngərlərində bitən savaşımız diplo-matiya masalarında bu gün də davam edir. Çox şükür, artıq torpaqlarımızda şəhid qanı axmır, amma ruhumuz hələ o savaş mey-danlarındadır.

Azərbaycan Prezidenti İlham Əli-yev Vaşinqtonda təkcə Müzəffər Ali Baş Komandan olduğunu deyil, həm də artıq dünya səviyyəli lider olduğunu sübut etdi. Və bunu yalnız biz yox, həm də dünyanın bir nömrəli fəvqəl dövlətinin prezidenti Donald Tramp da etiraf etdi. İki presiden-tin arasında baş tutan dialoqlar da bunun göstəricisi idi:

Prezident Donald Tramp: Siz böyük li-dersiniz...

Prezident İlham Əliyev: Böyük lider mənim yanımda əyləşib.

Dünyanın ən nüfuzlu və güclü dövləti olan ABŞ-ın 47-ci Prezidenti Donald Trampın Prezident İlham Əliyevin həm xarizmatik şəxsiyyətindən, həm də diploma-tik incəliklərlə dolu davranışlarından dərin təsirləndiyi açıq-aşkar hiss olunurdu.

İlham Əliyevin son dərəcə ağıllı, məzmunlu və düşünülmüş fikirləri qarşısında heyran qalan Tramp, onu yalnız bir dövlət rəhbəri yox, həm də global səhnədə nü-munəvi lider kimi qəbul etdiyini nümayiş etdirdi. Bu möhtəşəm an Azərbaycanın və onun müdrik liderinin beynəlxalq arenada qazandığı ən yüksək hörmət və etimadın bariz göstəricisi idi.

Elə buna görədir ki, Donald Trampın öz sözləri ilə desək, Ağ Evin nadir və simvo-lük rəmzi açarlarının İlham Əliyevə təqdim olunması, Prezidentimizin ABŞ lideri üçün nə qədər əhəmiyyətli və xüsusi qonaq oldu-ğunu bir daha sübut etdi.

Ağ Evin rəmzi olan bu açarlar təkcə bir məkanın qapısını açan vasitə deyil, həm də ali etimadın, ən yüksək dəyərin və sarsıl-maz dostluğun simvoludur. Onlar keçmiş-dən gələcəyə uzanan bir körpü, iki xalq arasında qurulmuş hörmət və əməkdaşlığın fiziki təcəssümüdür. Bu nadir və müqəddəs hədiyyə, yalnız ən seçilmiş qonaqlara verilən bir nişanə olmaqla bərabər, həm də qarşılıqlı inamın, strateji əlaqələrin və dost-luq bağlarının möhkəmliliyini ifadə edir.

Bu anları televiziya izləyəndə qəlbim qürur və fəxarət hissi ilə dolmuşdu: Prezi-dentimizə qarşı göstərilən bu dərin hörmət və ehtiram, yalnız rəsmi protokollarla ölçülməyən, həm də insan qəlbinin ən incə tellərinə toxunan səmimi bir təqdir idi.

Belə yüksək qiymətləndirmə onun li-derlik keyfiyyətlərinin, müdrikliyinin və xalqına olan sarsılmaz bağlılığının təcəssü-mü kimi qəlbimizdə dərin bir fəxarət hissi oyadırdı.

Böyük xalqın böyük lideri olur və düz mütənəsis olaraq da dahi lider öz milləti-

nin ucalığını da dünyada isbatlayır. Prezi-dentlərin arasındakı mükəllimələr də bunu göstərirdi:

Prezident Donald Tramp: Xalqınız bö-yük xalqdır. Bizim şəxsi tanışlığımızdan əvvəl belə Siz mənim haqqımda gözəl söz-lər söylədiniz. Hətta bizim seçkilərdə qalib gəlməyimizdən əvvəl.

Prezident İlham Əliyev: Bəli, Sizin qa-lib olmağınızdan əvvəl. Bu mənim səmimi sözlərim idi. Siz ilk prezidentlik dövrü-nüzdə gördüyünüz işlərə görə Azərbaycan xalqının və beynəlxalq ictimaiyyətin rəğbə-tinə layiqsiniz. Son bir neçə ay ərzində Siz Asiya, Afrika və nəhayət Cənubi Qafqaza sülh gətirdiniz. İnanılmazdır.

Prezident Donald Tramp: Pakistan və Hindistan arasında qarşıdurma. Bu, ciddi məsələ idi, çünki hər ikisi nüvə silahına malik ölkədir.

Prezident İlham Əliyev: Kamboca və Tailand.

Prezident Donald Tramp: Bəli, böyük işlər gördük. Siz də həmin işləri görərdiniz. Sizin münəqişə də ciddi məsələdir, nə qə-dər sürdü döyüşlər – 33, 35 il?

Prezident İlham Əliyev: Bəli, münəqişə 1988-ci ildə başlayıb. Lakin hərbi qarşı-durmanın fəal fazası 1991-1992-ci illərdə başlayıb.

Prezident Donald Tramp: Lakin mü-naqişə həll edilmirdi.

Prezident İlham Əliyev: Xeyr. Müha-ribə 1994-cü ildə dayandı və sonsuz, ma-hiyyətdən məhrum olan danışıqlar dövrü başladı.

Prezident Donald Tramp: Bu, çox ciddi bir məsələdir.

Prezident İlham Əliyev: Əlbəttə, Siz möcüzəyə imza atdınız.

Bu dialoqları dinləyəndə siyasi bəsi-rətlə və dərin intuisiya ilə anlamışdım ki, Pre-zident İlham Əliyev Donald Trampın No-bel sülh mükafatına namizədliyini ürəkdən dəstəkləyəcək.

Çünki Donald Trampın Nobel Sülh Mükafatı almaq arzusu onun dünyaya sülh gətirmək yolunda atdığı addımların güzgü-südüür.

Hazırkı fəaliyyəti göstərir ki, o, bu nəcib hədəfə sadıqdır və gerçəkdən də bu mükafata layiq bir liderdir. Hər addımı, hər qərarı sülhün inşasına yönəlib və bu arzu-nun gerçəkləşməsinə bir addım daha yaxın-laşdırır.

ABŞ səfəri zamanı Prezident İlham Əliyevin qazandığı ən böyük uğurlardan biri 907 sayılı düzəlişin icrasının dayandı-rılması oldu. Açıqı, bu, çox böyük bir ha-disədir. Xatırlayıram, torpaqlarımız hələ iş-ğal altındaykən, 1992-ci ildə ABŞ Konqresi Azərbaycana qarşı bir qərar qəbul etmişdi ki, guya biz Ermənistana blokada tətbiq edirik və buna görə də ABŞ-dan yardım al-mağımız qadağan olunsun. Sonradan, Bay-den-Blinken dönəmində də həmin qadağa yenidən canlandırıldı və bu, Azərbaycan üçün ciddi təzyiq vasitəsi oldu.

Amma indi vəziyyət tamamilə fərqlidir. Biz artıq güclü bir ölkəyik, özümüz başqa-larına yardım edirik, xarici dəstəyə ehti-yacımız yoxdur. Bu baxımdan, Prezident Trampın 907 sayılı düzəlişi dayandırması həm rəmzi, həm də ədalətin bərpası kimi qiymətləndirilməlidir.

Məncə, bu həm də ABŞ liderinin Azər-baycana böyük bir siyasi jesti idi.

İlham Əliyev uzun illərdir atdığı bütün

tarixi addımlarla ulu öndər Heydər Əliyev siyasi məktəbinin layiqli davamçısı oldu-ğunu, sözün bütün mənalarda Atasının Oğlu olduğunu sübut edir!

Onun hər bir tarixi addımında Heydər Əliyevin uzaqgörənlik, mərdlik və məsu-liyyət kimi mənəvi irsi toplanıb. Vaxtilə ömrünü xalqına bağlılıqla yaşamış bir ata-nın oğlu da bu gün bizə milli qüruru ya-şadır.

Vaşinqton görüşündə ABŞ prezidenti, Ermənistan və Azərbaycan liderləri arasın-da imzalanan Birgə Bəyannamə Ağ Evin rəmzi açarı ilə dünya reallığının paslanmış qapılarını açdı! Biz o qapılardan keçib yeni tarixi epoxaya qədəm basdıq.

Azərbaycan Prezidenti həmişə dünyanı heyrləndirməyi bacarır.

Türk jurnalistin Vaşinqtondakı görüş-dən sonra heyrat içində dediyi cümləni xatırlayıram: İlham Əliyev görüşdən sonra dörd saat boyunca rus, fransız, ingilis və türk dillərində jurnalistlərin suallarına cavab verirdi.

Bununla da Azərbaycan lideri özünün diplomatik hazırlığını və geniş perspekti-vini ortaya qoyub. Bu, sadəcə informasiya mübadiləsi deyil, eyni zamanda fərqli mə-dəniyyətlər və düşüncə tərzləri ilə anlaşıma-nın, siyasi və ictimai mürəkkəbliyi dərin-dən qavramağın canlı nümunəsi idi.

Azərbaycanın dövlət rəhbəri Vətən mü-haribəsi dövründə dünya mediasına eynən belə bir ustad dərslərini vermişdi. Onda da dünya heyrlənmiş şəkildə onun tükənməz enerjisini, obyektiv cavablarını və lazımı reaksiyasını izləmişdik!

Belə anlar göstərir ki, İlham Əliyev sa-dəcə bir dövlət rəhbəri deyil, həm də global arenada dialoqun və anlayışın təmsilçisidir. Belə bir təmsilçi ilə beynəlxalq səhnədə çıxış etmək qürurvericidir!

...Və həmin gecə, ekran qarşısında ta-rixə şahidlik etdiyim o saatlarda bir daha anladım: bizim millətimizin taleyi, yalnız savaş meydanlarında deyil, həm də diplo-matiya səhnəsində yazılır. Azərbaycan lide-rinin dünyaya verdiyi mesajı dinləyərkən, mən həm bir vətəndaş, həm bir insan, həm də bir yazıçı kimi fəxr etdim. Vaxtilə dün-yaca məşhur “JZL” seriyasında Ulu öndər haqqında yazdığım kitabım gözümün qarşısında yeni perspektivlə canlandı: “İlham Əliyev. Bioqrafiya davam edir...”

O anlarda dərk etdim ki, biz təkcə tor-paqlarımızı azad etməklə kifayətlənmədik, həm də düşüncə sərhədlərimizi aşaraq, dünyaya kim olduğumuzu, necə bir iradəyə sahib olduğumuzu göstərdik.

Avqustun 8-dən 9-na keçən gecə mən bir daha inandım ki, Azərbaycanın yeni ta-rixi başlayıb.

Noyabrın 8-də olduğu kimi, avqustun 8-də də bizim yeni tariximiz yazılmağa başlandı. Bu tarix sülhün, ədalətin və milli birliyin tarixidir. Və bu tarixi yazan təkcə bir siyasətçi deyil – o, xalqının taleyini öz ürəyində daşıyan, məsuliyyəti yalnız çiyn-lərində deyil, ruhunda daşıyan Müzəffər Liderdir və eyni zamanda da Sülh Memarıdır!

Bu yazını qələmə alarkən içimdə bütün duyğuların fəvqündə dayanan sonsuz min-nətdarlıq və şükranlıq hissi edirəm.

Bizə qürur, qələbə və sülh yaşatdığımız üçün Sizə minnətdarıq, Cənab Prezident!

Hüseynbala MİRƏLƏMOV